

ћеним богатством. Туђинац који крај ње пролази види просјачку колибу, а и не слуги какав се сјај брижљиво затворен скрива под сламним кровом и за трошним зидом. Срећни просјак носи из дана у дан нове драгоцености на огромну гомилу и одајица му се шири и диже у бесконачност. Куда год погледа, спомен, човек и дух, мушица, паук и жаба, све му је само суво злато и за увек је његова неоспорна својина. Када умре, заспао је краљ и његово величанство се упуту са великом пратњом и силним товарима по златним степеницама.

Много их је међу нама који нису свесни те своје праве својине, која је истински и без оградe њихова, само њихова и ничија више на свету. У тешком часу, кад душа клоне, слепа лута, лебди већ крај бездна, у том тешком часу се покаже из мрака бела рука, благо се дотакне очију, да прогледају, и из ноћи се одвоји светло јутро и под сунцем је раван бели пут и на путу је пријатан дом. Чија је била благословена бела рука, одакле? Тренутак је био који се повратио; спавао је на дну и пробудио се у прави час; био је спомен на скроман догађај, весео или жалостан, пријатан или непријатан, — јер није у пламену, у очима је светлост, — спомен на једно само лице, на једну реч, на мисао која је некад пре давних лета, тренутно и тихо обузела душу, можда чак спомен на један само осмејак који је ко зна где и ко зна када прешао преко непознатог лица. У том догађају, у том лицу, у тој речи, мисли, у том осмеху на туђем лицу на мах се открило све што је с ове и с оне стране живота вредно да се открије. Тако је човек ступио слеп у затворену одајицу за коју ни сам није знао; а кад се вратио из ње, видео је да је био очишћен и окупан у радосном сазнању, да му је ојачала вера у себе и у доброту свога ближњег, да је у срцу осетио и у памети одмерио велики значај и силну важност дана који је сенка вечности. То је говорило његово лице.

Последњих дана који су тако тешки и жалосни, да најгласнији човек тражи где да се склони, среташ све више та ослобођена лица. Јер свако има у кући свога живота нарочиту одајицу у коју ступа у часовима патњи и из које се враћа утешен, очишћен, окрепљен. Све више их је који се враћају; озбиљан је осмех њихових уста, дубок, замишљен и поуздан је